
Gazdasági hírek

CSOMAFÁY FERENC

Emelik a bankadót Nagy-Britanniában

Az eddigieken felül a következő négy évben 400 millió fontot vár a bankoktól a brit kormányzat. A pénzügyi intézeteket sújtó különadót ugyanis a mérleg főösszeg 0,04%-áról a főösszeg 0,05%-ára emelte a kormányzat.

Mark Hoban miniszter szerint egyeztettek a szakma képviselőivel, s egyetértettek abban, hogy biztosítani kell a bankszektort érintő potenciális kockázatok elleni anyagi védelmet. Másrészt az új rendszer arra ösztönzi majd a bankokat, hogy hosszú távú, biztos hiteleket nyújtsanak.

Az elképzelés szerint ugyanakkor a bankokat sújtó különadó nem haladhatja meg a 2,5 milliárd fontot. A kormány biztosította a bankszektor szereplőit, hogy nem emelik tovább az adókulcsot.

Európa 2020

Az Európa Unió fogaskerekei hozzáértő szakemberek szerint recsegnek, ropognak, megolajozásra várnak. A szakemberek számára ma már nem titok, hogy a Lisszaboni szerződés – amelyre valamikor oly büszkék voltak –, nem váltotta be azokat az elvárásokat, amelyet alkotóik oly buzgalommal hirdettek.

A gépezet működtetésének javító szándékával 2010. március 3-án az Európai Bizottság javaslatot tett közzé „Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” címmel, amelyet a lisszaboni stratégia utódjának szánt. Ebbe foglaltattak bele azok az elvárások, amelyeknek 2020-ig meg kellene valósulniuk.

Az EU illetékesei ugyanakkor elindítottak egy kampányt, amelynek fő célja, hogy minél jobban ismerjék meg a tagországok népeit, és azt, hogy mit kellene annak érdekében tenni, hogy a kitűzött célok megvalósuljanak?

Kolozsváron a Europe Direct Regionális Központ, az Észak-Nyugati

Területfejlesztési Ügynökség, valamint a Kolozsvári Professzionális Újságírók Egyesülete (APPC) szervezésében két napos tréningen ismerkedhettek meg az újságírók az „Európa 2020” stratégiával, majd azt elemezték, hogyan lehet ezt a stratégiát az újságírói munkában alkalmazni.

Dr. Claudiu Crăciun, az Európai Tanulmányok Központja Politikatudomány Kara (Bukarest) képviselőjében *Az Európai Unió intézményrendszere. Románia európaizációja* című előadásában a „jó kormányzásról” beszélt. Az ezredfordulóban nagyobb hangsúlyt kapott az állam szerepének értékelése – vélte. Társadalmi, gazdasági, politikai problémák megoldásában szükség van a társadalmi szereplők bevonására az állami döntések előkészítése, a döntések végrehajtása során. A társadalmi partnerek bevonása növeli az állam működésének a demokratizálását. Az állampolgárok közvetlenül, vagy választott képviselők által ellenőrzést gyakorolhatnak a kormány fölött.

A jó kormányzás jellemzői az EU definíciója szerint a következők: a nyitottság, a részvétel, a felelősség, a szubszidiaritás és a tisztelet. A társadalmi szereplők, akik részt vesznek a közéletben: a kormányzati szervek és a civil társadalom. Szükséges a szabályozási intézmények működési tevékenységének a megteremtése, valamint az ellenőrzése – mondta el.

„Európa 2020” elvárásai között szerepel az is, hogy a 20–64 éves polgároknak a foglalkoztatása legalább 75 százalékot kell, hogy elérjen. Másik cél, hogy az éves GDP 3 százalékát kutatásra, fejlesztésre kell fordítani, továbbá az iskolából kimaradók arányát 10 százalék alá kell csökkenteni. Ezek az európai elvárt normák, az országoknak pedig meg kellett határozniuk, hogy milyen lehetőségei vannak, milyen eszközöket használhat ezeknek az elvárásoknak a megvalósítására.

Európa gazdasági stratégiája három prioritásra épül: az intelligens növekedés, fenntartható fejlődés és az intenzív inkluzív növekedés, ami a foglalkoztatottak magas szintjét biztosító ösztönzést jelent. Annak érdekében, hogy valamennyi tagállam saját helyzetéhez tudja igazítani az Európa 2020 stratégiát, a nemzeti körülmények és különböző kiindulási helyzetek figyelembevételével, az Európai Bizottság azt kéri, hogy az uniós célokat alakítsák át nemzeti célszámokká.

A jövő Európája egy bizonyos szempontból egységes gondolkodást, hozzáállást és elkötelezettséget kér. Ennek az elvárásnak meg kell felelniük külön-külön a tagországoknak, mert a nemes szándék üres beszédé válik, ha annak elvárásait nem tudjuk vagy egyszerűen belső adottságainkból kifolyólag nem vagyunk képesek megvalósítani. A jobban élés szempontjából nekünk is tenni kell azt, ami arra az útra vezet, ami a jobb életkörülményeket teremti meg.

Gazdasági hálózat

Az Északnyugati Regionális Fejlesztési Ügynökség és Regionális Oktatási és Kutató Technológiai Intézet szervezte meg a romániai vizek klaszterének első találkozóját. A december 8-i rendezvényre Kolozsváron, a Viktória szálloda földszinti konferencia termében került sor.

A klaszter az angol cluster szó magyar fonetikus megfelelője. Jelentése: olyan cégek gazdasági hálózata, amelyek ugyanabban az ágazatban (előállítók, szállítók, kutatók, szolgáltatók) dolgoznak, illetve azonos ágazatokat fognak össze, mint például a kereskedelmi és iparkamarák. A mechanizmus nemzetközileg is elismert nagy ismerője, Michael Porter – a Harvard Business School professzorának – megfogalmazásában: a klaszter kölcsönösen együttműködő cégek, szakosodott beszállítók, szolgáltatók, kapcsolódó iparágak cégeinek és velük kapcsolatban álló intézmények (egyetemek, állami szervezetek, ügynökségek, szakmai egyesületek, kereskedelmi szövetségek) földrajzi koncentrációja, amelyeket egy adott témában/területen hasonlóságaik és egymást kiegészítő jellemzőik kapcsolnak össze.

A Romániában első alkalommal megrendezett találkozó célja, hogy az érintettek beszélgessenek azokról a célkitűzésekről, amelyeket megfogalmaztak és el szeretnének érni. Ebből a szempontból ismertek olyan közép-európai kutatások, amelyekben több nemzet szervezetei vettek részt, és amelyek a vizekre összpontosítottak, legyen szó energiáról, turizmusról, gyógyfürdőkről vagy ásványvizekről.

Ez a klaszter egy régebbi, olyan elképzelés felújítása, folytatása, amelynek szükségességét alátámasztják magyar, horvát, osztrák és román partnerekkel végzett közép-európai kutatási tesztek.

Romániában jelentős mértékű vízkészletek vannak termálvizek, ásványvizek, gyógyvizek formájában. A két rendező intézmény elképzelése szerint ezeknek a felhasználása is eredményesebb lenne klaszterben, de a klaszterbe tömörülés egyúttal azt is jelenti, hogy a saját érdekeiket is jobban tudnák védeni.

Kolozs megye 2011-es költségvetése

Miután 2010-ben Kolozs megye költségvetése mintegy 104 millió euró értékű volt, a gazdasági lehetőségeket figyelembe véve 2011-re 100 millió lejes költségvetést tervez a megyei tanács. A befektetési prioritások: a stadion, a repülőtér bővítése, 700 km megyei úthálózat korszerűsítése, a vízhálózat bővítése, új ipari park létrehozása, a megyei sürgősségi kórház beindítása, kórházak korszerűsítése és kulturális intézmények támogatása.

Kolozsvár brandje

Kolozsvár brandjének erősítéséhez járul hozzá az 2010. december 1–12. közötti időszakban megtartott Interferenciák Nemzetközi Színházi Fesztivál. Amint a fesztiváligazgató Tompa Gábor megfogalmazta, „a második alkalommal sorra kerülő Interferenciák nemcsak a különböző nyelvi- és színházi kultúrák közötti párbeszéd és átjárhatóság változatos formáinak bemutatását tűzte ki céljául, hanem az «interferenciák» fogalmának más, színházi értelemben izgalmasnak ígérkező irányokba történő kibővítését is.”

A fesztivál anyagi támogatói a magyar és a román művelődési minisztérium, alapítványok, a Román Kulturális Intézet, a Communitas, UNITER, Francia Kulturális Központ, az Európai Színházi Szövetség, MOL, Eximtur, Unita Turism, Ursus, Art-Art, ugyanakkor a Kolozsvári Polgármesteri Hivatal és a Városi Tanács a rendezvényt 3000 euróval támogatta. Több mint 30 sajtótermék is médiapartnere volt a fesztiválnak.

Az alábbiakban SWOT analízis segítségével elemezzük a fesztivált.

A fesztivál erőssége magának a programnak a kidolgozásában és kivitelezésében nyilvánult meg. A programot a sokszínűség, a változatoság, a kultúrák közötti átjárhatóság jellemezte, a mai modern, európai szemléletet tükrözte.

A kulturális kínálat rendkívül változatos, mozgalmas, eseménydús volt: 8 ország színészeinek összesen 20 színházi előadását láthatták a jelenlevők. A Kolozsváron bemutatott színházi előadások zöme más nemzetközi színházi fesztiválok díjazott alkotás volt. Mindegyik produkció a modern színházi gondolkodást képviselte.

A fesztivál rendezői kiegészítő kulturális programokat is szerveztek, amelyek a fesztivál sokszínűségét emelték: szakmai megbeszélések, workshopok, könyvbemutatók sokasága várta az érdeklődőket, továbbá színházi személyiségekkel történő szabad beszélgetések, színháztörténeti kiállítás tette változatossá a programot. Nagy volt tehát a kulturális kínálat.

A fesztivál erősségét képezték azok a technikai feltételek is, amelyek lehetővé tették a kultúrák átjárhatóságát. Magyar, román, angol, francia nyelvekre fordították a színházi előadásokat, a különböző találkozókon elhangzottakat. Ennek érdekében tizenegy szinkrontolmács működött közre.

A színházi rendezvényeket alternatív kulturális keretben mutatták be. A Kolozsvári Állami Magyar Színház mellett jelentős szerepet kapott a Kolozsvári Nemzeti Színház, a Tranzit ház, az Ecsetgyár nevű civil szervezet, valamint az Országos Szépművészeti Múzeum Kolozsvári fiókja, közismert nevén a Bánffy palota.

A Kolozsvári Állami Magyar Színház kiadott egy Interferencia 2010 című programfüzetet, fesztivál-mellékletet, a színház hírblogján pedig három nyelven tájékoztatták az érdeklődőket az eseményekről.

A jegyek árát differenciáltan állapították meg, és kedvezményes bérleteket is biztosítottak, miközben a nagylelkű és kultúrát kedvelő, jó anyagi helyzetű személyek számára mecénás bérletet is létrehoztak, feltüntetve az ily módon támogatást nyújtók neveit a honlapjukon.

Talán itt jegyeznénk meg, hogy az elkövetkező színházi fesztiválok anyagi háttérének a megerősítése érdekében szélesebb kapcsolatot kellene kiépíteni a kultúra és az üzleti szféra között, valamint tudatosabb mecénás rendszert kellene kialakítani. Ugyanakkor a kommunikációs rendszerek szakszerűbb kihasználásával még jobban közelíteni kell a nagyközönséghez, illetve tudatosítani kell azokat a ma már létező és ra-

gyogóan funkcionáló színházi irányzatokat, amelyek világviszonylatban is bizonyítják létjogosultságukat.

Ennek érdekében a színházba járó nézői vélemények ismertetése, továbbá szakszerű elemzése nagy lépést tehetne.

Sajnos nagyon sok olyan kolozsvári lakos, akinek volna ideje, anyagi háttere és talán kedve is megnézni egy számára is értéket képviselő produkciót, ép ésszel megmagyarázhatatlan elzártságot tanúsít. Tisztában sincs azzal, mennyit veszít.

Felmérés az életminőségről

Városi megfigyelés – Románia 2010 címmel az IRES (Institutul Român pentru Evaluare și Strategie) felmérést végzett 2010. október 22–25 között a hazai életminőségről. A közreadott jelentésből a teljesség igénye nélkül kiemelnénk néhány adatot.

A kutatás során a romániai nagyvárosokban mérték fel az életminőség mutatóit. A felmérésben 1136 személy vett részt, a hibalehetőség +/- 3 százalék. Az alkalmazott módszer a CATI.

Az eredményeket elemezve a kutatást végzők megállapították, hogy a városban élő emberek nem optimisták, 57 százalékuk elégedetlen helyzetével. A jövővel kapcsolatban 61 százalékuk volt pesszimista, és csak 14%-uk optimista. A megkérdezettek 72%-a elégedett volt a városok kinézésével, 70%-uk pedig a város tisztaságával is. A válaszadók 57%-a kifogásolta a lakásnélküliekkel való bánásmódot. A lakosságnak az 59%-a nincs megelégedve a közbiztonsággal, a felmérés eredménye szerint hat romániai lakosból egyet megloptak. Érdekes adata az is: minden negyedik polgár egyszer egy hónapban orvoshoz fordul.

Elmélet és gyakorlat

Az év első munkahetében, amikor a diákok is visszatértek a téli vakációból, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának magyar tagozatos diákjait kisebbségként ünnepség keretében közel 2000 euró összértékben díjazták Kolozs és Fehér megyei vállalatok.

Amint az esemény kapcsán kiadott sajtóközleményből megtudhatjuk, a Marketingtervezés tantárgy keretében 116 diák dolgozott négy vál-

lalat – az Arcadom (építőipar), a Codespring (IT outsourcing), a Metal Clading Kft (iparvállalat) és az Unilact (élelmiszeripar) – marketingtervének a kidolgozásán. A diákoknak egy teljes szemeszter állt a rendelkezésükre ahhoz, hogy marketingtervet dolgozzanak ki a vállalatok célkitűzéseinek és igényeinek megfelelően. A kitűnő eredmények a vállalatok menedzsereinek szakmai segítségét is dicsérik, akik teljes odaadással próbálták szakmai tevékenységükben szerzett tapasztalataikat átadni – a jelek szerint sikeresen – a kísérletsorozatban részt vett 116 diáknak.

Számunkra a fenti hír azért is fontos, mert jól tükrözi azt a gondolkodást, amely a nyitottságot képviseli és az „új típusú” értelmiség kialakításának az egyik feltétele, ugyanakkor pedig bizonyítja a felsőfokú tanítási rendszer hatékonyságát abban a folyamatban, amely a tudásorientált társadalom kialakulása érdekében elengedhetetlen.

Ebben a közös munkában nem az ösztöndíj volt a lényeg, hanem az a szakmai gyakorlat, amelyet az egyetem részéről Alt Mónika Anetta egyetemi adjunktus vezetett, és amely során az egyetemisták valós projekten dolgoztak.

Az adjunktus tanári lelkiismeretességére jellemző volt, hogy nemcsak az egyetemi órák alatt foglalkozott a rábízott csoporttal, hanem a cégekkel való találkozások alkalmával is részt vett a szakmai megbeszéléseken. Ennek eredményeként az általa leadott anyagok keretén belül olyan problémakörökre is fókuszált, amelyek a diákok inspirációs készségét javították. Ezáltal még eredményesebb, zökkenőmentes „együttgondolkodási” légkört teremtett annak érdekében, hogy ez a közös projekt sikeres legyen minden résztvevő számára.

Ugyanakkor Alt Mónika Anetta egyetemi adjunktusnak lehetősége nyílt arra, hogy betekintést nyerjen a termelés különböző szakterületeinek mindennapi problémáiba. Az elméleti oktatás során így olyan példákat kereshetett, amelyek ezeket a mindennapi helyzeteket, gondokat is figyelembe veszik, nem utolsósorban pedig felhívhatta diákjai figyelmét arra, hogy melyik vállalat tevékenységére mi igazán jellemző.

Míndez szakmailag megfogalmazva azt bizonyítja, hogy az elmélet és gyakorlat összehangolásával jobb szakmai eredményeket lehet elérni mindkét oldalon. A végső nyertes pedig a fogyasztó...

Üzleti világ és a kultúra

Kolozsváron eddig kilenc alkalommal rendezték meg az Erdélyi Nemzetközi Filmfesztivált (TIFF), amelynek kiötlője, megvalósítója, egyben a fesztivál igazgatója Tudor Giurgiu, a hazai filmművészet egyik legjelentősebb karizmatikus egyénisége.

Giurgiu 2009-ben, a nyolcadik TIFF záróünnepségén, nagyon magabiztosan, de rendkívül udvariasan meghirdette a „Mentsük meg a Köztársaság mozit” nevű kampányt. Ebben a jól átgondolt beszédben, ismerve a világ filmművészetének fejlődési vonalát, felhívta az illetékesek figyelmét arra, hogy a filmszínház terme – bár az ország legnagyobb mozi terme befogadóképesség szempontjából –, elavult technikával rendelkezik, és emiatt nem tud lépést tartani azzal a fejlődéssel, amely a világ filmművészetét jellemzi.

Az elhangzott beszédet a média kellő figyelemben részesítette, és valószínűleg ennek következtében is az elhangzottnak lett fogaratja: győzött a józan ész, és a mozi működtetői rájöttek arra, hogy ha versenyben akarnak maradni a bevásárlóközpontokban már működő mozikkal, akkor korszerűsíteni kell a létesítményt.

A felismerést követően a 9. TIFF záró gáláján a Romániai Filmterjesztő Vállalat (RADEF) igazgatója, Marius Iuraşcu jóformán megesküdtött a korszerűsítésre, és a tények bizonyítják, hogy betartotta szavát. A beruházás értéke 500 000 euró volt. Bizonyítván azt a tételt, hogy ha pénz van, akkor minden lehetséges, a felújítási munkálatok nem húzódtak el évekig: 35 nap alatt a mozi teljes belsejét felújították, kifestették, továbbá korszerűsítették a szonorizálást és a világítást. A moziterem korszerű hang- és képtechnikai felszerelést kapott, de felújították a homlokzatot és bejáratot is. A székeket is kicserélték modernebb és kényelmesebb ülőhelyekre, bár ennek következtében a terem befogadóképessége 964-ről 720 helyre csökkent.

A legnagyobb lépés azonban az volt, hogy megteremtették a 3D-s vetítés lehetőségeit, ami biztosítja a háromdimenziós filmnézést, az erre alkalmas szemüvegeken keresztül. A Dolby Digital hangrendszer a legtisztább és a leghatásosabb hangélményt biztosítja a moziknak, így ezzel a mozi felvette a versenyt a bevásárlóközpontokban már működő 3

D-s mozi termekkel. Rádásul nem is akárhogyan: míg utóbbiakban a belépők ára 20–25 lej közötti, addig az újonnan megnyílt és átkeresztelt nevű moziban 10–15 lej egy jegy, sőt, bizonyos napokon a nyugdíjasok és gyermekek ingyen is bemehetnek a vetítésekre.

A felújítási munkálatokat a városháza és egyes magáncégek támogatták.

Külföldi támogatók

A Gheorghe Dima Zeneművészeti Akadémia által rendezett XIII. Fúvós és Klarinet Nemzetközi Fesztivált több mint 20 magán cég támogatja. A versenyben 133 művész indul, a fesztivált világhírű cégek szponzorálják díjakkal.

Ha összehasonlítjuk a 2010-ben Kolozsváron tartott nemzetközi fesztiválokat, észrevehető, hogy azok szervezői különböző módozatokat használtak a költségvetés megteremtésére, marketing és management politikájuk kialakítására. A központi és helyi, állami támogatás mellett igénybe vették a magáncégek szponzorálási lehetőségeit, de tervként szerepel a fesztiváloknak az európai alapokból történő finanszírozása is.

Míndez arra enged következtetni: az üzleti világ egyre inkább kezdi felismerni: a kultúra támogatása értékek megőrzését és fejlesztését jelenti.

EU-s alapok lehívása

Az EU költségvetése a 2007–2013 közötti időszakra 20 milliárd eurót bocsátott Románia rendelkezésére. Ez az összeg pályázatok útján hívható le. Románia az elmúlt 4 évben a benyújtott pályázatok révén 1,7 milliárd eurót kapott az EU-tól, ugyanakkor 2010-ben az ország 1,4 milliárd euróval járult hozzá az EU költségvetéséhez. Az unió szabályai szerint a BHT 1%-át kell befizetni az EU költségvetésébe.

Románia hozzájárulása az Európai Fejlesztési Alaphoz

2011. január 28-án az Észak–Nyugati Regionális Fejlesztési Hivatal és az Európai Parlament, az Europe Direct Észak–Erdélyi Regionális Központ révén Az Európai Parlament hozzájárulása az emberi jogok és szólásszabadság ösztönzéséhez címmel szemináriumot szervezett az erdélyi megyék újságíróinak.

Ennek keretében Mircea Maniu, a BBTE professzora Romániának az Európai Fejlesztési Alaphoz való hozzájárulásáról beszélt, illetve arról, hogy milyen ennek a lakossági percepciója.

Elhangzott: 2002 után az EU-hoz csatlakozó országok vállalták, hogy 2010-ig a bruttó nemzeti jövedelem 0,17%, majd 2015-ig annak 0,33%-át fordítják fejlesztési segélyre. Romániának 2011-ben 94 millió euróval kell hozzájárulnia az Európai Fejlesztési Alaphoz.

Statisztikai adatok

2010 decemberében az Országos Statisztikai Hivatal adatai szerint a nyilvántartott munkanélküliek száma 630 000 volt, a munkanélküliségi ráta pedig 6,87%. A nyugdíjasok száma 5479800 volt.

2011-ben megkezdődött a mezőgazdasági összeírás. Románia erre a célra 130 millió lejt költ, amihez az unió hozzájárulása 17 millió. Az adatok az agrárpolitika kidolgozása szempontjából fontosak.
